

T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



# MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ  
PROJESİ)

**PAZARLAMA VE PERAKENDE**

**HAYAT SİGORTALARI**

ANKARA 2007

### Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

# İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR .....	iii
GİRİŞ .....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ – 1 .....	3
1.1. Hayat Sigortası Nedir.....	3
1.2. Hayat Sigortası Çeşitleri .....	3
1.2.1. Risk Ağırlıklı Hayat Sigortaları.....	3
1.2.2. Birikimli Hayat Sigortaları .....	4
1.3. Hayat Sigortası Genel Şartları.....	4
1.3.1. Sigortanın Kapsamı .....	4
1.3.2. Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Hak Sahiplerinin Yükümlülükleri .....	6
1.3.3. Çeşitli Hükümler.....	7
1.4. Niçin Hayat Sigortası Yaptırmalıyız.....	11
1.4.1. İnsanların Hayat Sigortası Satınalma Amaçları Nelerdir.....	11
1.4.2. Hayat Sigortasının Yararları .....	12
1.5. Hayat Sigortalarında Vergi Avantajı.....	12
1.5.1. Prim / Katkı Payı Ödemeleri.....	12
1.5.2. Yatırımlar.....	13
1.5.3. Toplu Ödemeler .....	13
1.6. Hayat Sigortasında Ek Teminatlar .....	13
1.6.1. Kaza Sonucu Ölüm Teminatı.....	13
1.6.2. Kaza Sonucu Maluliyet Teminatı .....	13
1.6.3. Kaza Sonucu Tedavi Masrafları Teminatı .....	13
1.6.4. Hastalık Sonucu Maluliyet Teminatı .....	14
1.6.5. Toplu Taşıma Araçlarında Kaza Sonucu Ölüm Teminatı.....	14
1.6.6. Kritik Hastalıklar Teminatı.....	14
UYGULAMA FAALİYETİ .....	15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME .....	16
ÖĞRENME FAALİYETİ – 2 .....	18
2- HAYAT SİGORTASI POLİÇE SEÇİMİ .....	18
2.1. Hayat Sigortası Tarifesi .....	18
2.1.1. Primler .....	18
2.1.2. Gider Payı.....	19
2.1.3. Tarifelere İlişkin Teknik Esaslar .....	19
2.1.4. Tarifelerin Teminat Şart ve Esaslarının Onaylanması .....	20
2.1.5. Kâr Payı .....	20
2.2. Hayat Sigortası Poliçe Seçimi.....	20
2.2.1. Varlık Birikimi .....	21
2.2.2. Vefat .....	21
2.2.3. Maluliyet.....	21
2.2.4. Sağlık .....	21
2.3. Hayat Sigortası Poliçesinin Tarafları .....	22
2.3.1. Sigortacı.....	22
2.3.2. Sigorta Ettiren .....	22
2.3.3. Sigortalı .....	23
2.3.4. Sigorta Lehtarları (Menfaatlar) .....	23

2.3.5. Diğer Kavramlar .....	23
2.4. Hayat Sigortalarında Aktüeryal Prensipler .....	24
2.4.1. Primlerin Değerlendirilmesi .....	24
2.4.2. Mortalite ve Maluliyet Oranları.....	24
UYGULAMA FAALİYETİ .....	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME .....	28
MODÜL DEĞERLENDİRME .....	30
CEVAP ANAHTARI.....	32
KAYNAKLAR.....	33

# AÇIKLAMALAR

<b>KOD</b>	<b>343FBS004</b>
<b>ALAN</b>	<b>Pazarlama ve Perakende</b>
<b>DAL/MESLEK</b>	<b>Sigortacılık</b>
<b>MODÜLÜN ADI</b>	<b>Hayat Sigortaları</b>
<b>MODÜLÜN TANIMI</b>	Hayat sigortaları ile ilgili genel kavramları öğreten, kişiler için uygun hayat sigortası poliçe seçimini yapabilen, poliçe ile ilgili hukuksal kuralları ve acente şirket ilişkilerini bir düzen içinde sunularak, açık ve anlaşılır olarak hazırlanmış öğrenme materyalidir.
<b>SÜRE</b>	40/32
<b>ÖN KOŞUL</b>	
<b>YETERLİK</b>	Hayat sigortası poliçesi satmak
<b>MODÜLÜN AMACI</b>	<b>Genel Amaç</b> Hayat sigortası satışında müşteriyi ikna edebilecek ve poliçe bedelini hesaplayabileceksiniz. <b>Amaçlar</b> Müşteriye hayat sigortası çeşitlerini açıklayabileceksiniz. Müşterinin durumuna uygun hayat sigortası poliçe portföyü hazırlayabilecek poliçe bedelini hesaplayabileceksiniz.
<b>EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI</b>	Sınıf ortamı ve büro ortamında projeksiyon, bilgisayar donanımı ve internet erişimi sağlanmalıdır.
<b>ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME</b>	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen; modül sonunda size ölçme aracı uygulayacak, modül ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek, değerlendirecektir.



# GİRİŞ

## **Sevgili Öğrenci,**

İnsanlar, özellikle aile reisleri, aile bireylerine veya bakımını yükledikleri kişilere karşı olan sorumlulukları nedeni ile gelecek endişesi duymuşlar ve bunu gidermek üzere de bazı çözüm yolları aramışlardır. İşte can sigortaları dalının önemli bir bölümünü oluşturan hayat sigortaları, sigortalının ölümü veya malul kalması hallerinde geride kalanlara bir tür gelir ya da para bırakma olanağı sağladığı için bu çözümlerin biri olarak doğmuştur. İşaret edilen bu işlevi nedeniyle yaşam sigortaları çok eski yıllardan bu yana yapıla gelmektedir.

Hayatımız boyunca denetlenmesi mümkün olmayan sürprizlerle, yani risklerle karşı karşıya kalıyoruz. Günümüz koşullarında uzun yaşamak bile, "İleri yaşlarda nasıl geçinirim?" kaygısıyla bir risk haline aldı. Değişen sosyal ve ekonomik şartlar kişilerin emeklilik yıllarında gelir ihtiyaçlarını ön plana çıkardı.

Tüm bunlar sigortacılığı, özellikle de hayat sigortalarını insanlar için çok önemli bir hale getirdi. Sen de bir sigortacı olarak, bu modülle öğreneceğin bilgilerle insanlara yön veren çok önemli bir konumda olduğunu unutma!





# ÖĞRENME FAALİYETİ-1

## AMAÇ

Müşteriye hayat sigortası çeşitlerini açıklayabileceksiniz.

## ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek hayat sigortası ile ilgili bilgi alınız.
- Hayat sigortası yaptıran kişilerle görüşerek görüş alışverişinde bulununuz.
- İnternette hayat sigortaları ile ilgili araştırmalar yapınız.

Yukarıdaki araştırmaları sınıfta gruplara ayrılarak araştırınız ve elde ettiğiniz sonuçları sınıfta proje halinde sunarak tartışınız. Araştırma işlemleri için internet ortamı, sigorta acenteleri ve sigorta şirketlerini gezmeniz gerekmektedir.

## 1. HAYAT SİGORTALARI

### 1.1. Hayat Sigortası Nedir

Hayat Sigortası; önceden saptanmış bir sigorta priminin, belli bir süre içerisinde ödenmesi karşılığında sigortalının gelecekteki yaşam standartlarını korumasını sağlayan, vefat, sakatlık gibi beklenmedik gelişmeler karşısında kendisine ve sevdiklerine güvence sağlayan bir sigorta türüdür. Sigorta konusu insan hayatı olan, genellikle uzun vadeli menfaat veya meblağ sigortalarıdır. Başlangıçta, hayatı sigorta konusu olan kişinin sigorta süresi içerisinde ölmesi halinde, poliçeden yararlanan kişi veya kişilere ya da sigortalının yasal varislerine toplu para ödenmesi amacıyla düzenlenen hayat poliçeleri, zaman içerisinde, kişilerin emeklilik programlarına bir destek niteliğinde ve nihayet, yatırım amaçlı kullanılır olmuştur. Hayat sigortaları aşağıda belirtilen ana başlıklar altında incelenebilir.

### 1.2. Hayat Sigortası Çeşitleri

Hayat sigortası çeşitleri aşağıda verilmiştir.

#### 1.2.1. Risk Ağırlıklı Hayat Sigortaları

Risk ağırlıklı hayat sigortalarında sigorta süresi içinde, bu süre genellikle bir yıldır, sigortalının yaşamını kaybetmesi durumunda belirlenen tazminat tutarı kanuni varislere ya da poliçede lehdar olarak belirlenen kişilere ödenmektedir.

Bu başlık altında verilen ikinci teminat yaşam kaybı riski yanında kişinin malül kalması durumunda uğrayacağı maddi kayıplara karşı teminat sağlayan maluliyet teminatıdır. Bu poliçelerle hastalık veya kaza sonucu oluşacak tam veya kısmi kalıcı maluliyet durumunda poliçede belirlenen tazminat tutarı ödenmektedir.

### **1.2.2. Birikimli Hayat Sigortaları**

Birikimli hayat sigortaları; sigorta süresi en az 10 yıl olan uzun dönemli sigortalardır. Yaşam kaybı, ferdi kaza ve maluliyet teminatlarının yanı sıra toplanan primlerden risk primi, genel gider ve komisyon kesintileri yapıldıktan sonra kalan tutar yatırıma yönlendirilmektedir. Birikimli hayat sigortaları iki temel güvence sağlamaktadır.

- Sigorta süresince prim ödeyen sigortalının, sigorta süresi dolmadan ölümü halinde poliçede belirlenen tazminat tutarına kâr paylı birikim tutarı eklenerek varislerine ya da poliçede lehdar olarak gösterilen kişilere toplu para ödenmektedir.
- Yaşam kaybı riski dışında teminat altına alınmışsa poliçe süresi içinde hastalık veya kaza sonucu oluşacak maluliyet nedeniyle uğranacak kayıplar poliçede belirlenen limitler dahilinde sigortalıya ödenmektedir.
- Poliçe süresi içinde teminat altına herhangi bir riskin gerçekleşmemesi ve en az 10 yıl prim ödemek koşuluyla vade sonunda toplu bir para veya gelir ödemesi şeklinde poliçeden yararlanılabilmektedir.

### **1.2.3. Grup Hayat Sigortaları**

Grup hayat sigortaları; kişilerin, rizikoya karşı bireysel olarak değil, grup olarak sigorta edilmesi ile meydana gelir. Grup hayat sigortasında, bir grup insanın sadece bir tek sigorta poliçesi ile sigortalanması olanaklı olmaktadır. Sigorta edilenler, belirli bir işyerinde çalışanlar, bir sendikanın üyeleri, bir meslek kuruluşunun üyeleri ya da belirli bir endüstri dalında çalışan kişiler olabilir. Maaşa endeksli hayat ve emeklilik sigortaları, limitli ve limitsiz sağlık sigortaları, bankalar aracılığıyla sunulan kredi hayat sigortaları en yaygın uygulamalardır.

Hayat sigortaları ayrıca kişilerin, kredi yoluyla taşınmaz alımlarında teminat vasıtası olarak, çocukların eğitimlerinin finansman aracı olarak, yatırım aracı olarak ve kişilerin diğer ihtiyaçlarına yönelik olarak çok geniş bir kullanım alanına sahiptir. Hayat sigortası poliçeleri, mal sigortalarında olduğu gibi, sigortalıyı hasar meydana gelmeden önceki mali durumuna getirmeyi amaçlayan tazminat sözleşmeleri değil, menfaat veya meblağ poliçeleridir. İnsan hayatının para karşılığı, bir bina, tekne veya otomobilde olduğu gibi tespit edilemediği için, sigortalı, kendi hayatının değerini, makul ölçüler içerisinde olmak kaydıyla, kendisi belirlemekte, sigortacı ile mutabık kaldığı takdirde, belirlenen bu değer, sigorta bedeli olmaktadır.

## **1.3. Hayat Sigortası Genel Şartları**

Hayat sigortası genel şartları aşağıda açıklanmıştır.

### **1.3.1. Sigortanın Kapsamı**

Sigorta kapsamı hakkındaki mevcut kavramlar şunlardır:

### 1.3.1.1. Sigortalı, Sigorta Ettiren ve Lehdar

Hayatı üzerine sigorta sözleşmesi yapılan kişiye "sigortalı", prim ödemek suretiyle sigortalının menfaatini sigortacı nezdinde sigortalayan kişiye "sigorta ettiren" ve sigorta sözleşmesine taraf olmamakla beraber lehine sigorta sözleşmesi yapılan ve rizikonun gerçekleşmesi halinde kural olarak sigorta tazminatını sigortacıdan isteme hakkına sahip olana da "lehdar" denir.

Sigortalı ile sigorta ettiren aynı şahıs olabileceği gibi hayatta kalma şartıyla yapılan sigortalarda lehdar da aynı şahıs olabilir.

Bir kimsenin hayatı, ya o kimse veya onun bilgi ve izni olmasa bile dilediği bir veya birkaç sigortacıya çeşitli bedellerle üçüncü bir kişi tarafından sigorta ettirilebilir, şu kadar ki, üçüncü kişinin o kimsenin hayatının devamında maddi veya manevi menfaatinin bulunması sigortanın geçerliliği için şarttır.

### 1.3.1.2. Sigortanın Konusu

Sigortacı, bu sigorta ile bir kimsenin belirli bir süre içinde veya sözleşmede belirtilen şart ve haller içinde ölümü veya o kimsenin sözleşmede belirtilen belli bir süreden fazla yaşaması ihtimalini ya da her iki ihtimali beraber sigorta edebilir.

Ancak, küçüklerin, mahcurların (kısıtlı olanların) veya mümeyyiz (iyiyi, kötüyü ayırmayan) olmayanların ölümünü şart koyarak sigorta etmek batıl, bunların hayatı üzerine sigorta yapmak geçerlidir. Her iki halde de ölüm gerçekleşirse sigortalının ölüm tarihindeki riyazî ihtiyatı ( matematik karşılık) ödenir.

Bu genel şartlara göre riyazî ihtiyat ödenmesi gereken hallerde varsa kar payı da ödenir.

### 1.3.1.3. Sigorta Teminatı Dışında Kalan Haller

Aşağıdaki haller sigorta teminatı dışındadır:

- Sigortalı, sigortacıyı haberdar etmeksizin ticari hava hatları üzerinde yolcu nakline ruhsatlı işletmelerin uçak veya herhangi bir hava gemisinde ancak, yolcu sıfatıyla seyahat edebilir. Hayatı sigortalanan kişinin ölümü yolcu sıfatı dışında havada yapılan yolculuklar esnasında olursa, şirket yalnız riyazi ihtiyatı ödemekle yükümlüdür; ölüm tazminatı ödenmez.
- Sigortalı, intihar veya intihara teşebbüs sonucunda öldüğü takdirde, sigortalının intiharı anında akli melekeleri ne olursa olsun, sigortacı sigortanın o andaki riyazi ihtiyatını öder. Aksine bir sözleşme ile süre kısaltılmış olmadıkça sigortalı aralıksız olarak en az üç yıl devam etmiş bulunuyorsa, sigortacı sigorta teminatının tamamını ödemekle yükümlüdür.
- Sigortadan faydalanan kimse hayatı üzerine sigorta yapmış olanı öldürmüş veya onun öldürülmesinde herhangi bir şekilde suç ortaklığı etmişse sigorta bedelinden mahrum kalır ve bu bedel ölenin mirasçılara ait olur.
- Aksi sözleşme ile kararlaştırılmadıkça, sigorta savaş halinde geçerli değildir. Ancak, sigortalı savaş esnasında ve savaş hareketleri dolayısıyla ölürse, ölüm

tarihindeki riyazi ihtiyatlar, ödeme tarihine kadar geçecek süreye ait teknik faizleriyle birlikte hak sahiplerine ödenir.

- Sigortalı, aksine bir sözleşme olmadığı sürece, AIDS, nükleer, biyolojik ve kimyasal silah kullanımı veya nükleer, biyolojik ve kimyasal maddelerin açığa çıkmasına neden olacak her türlü saldırı ve sabotaj veya tedavi amaçlı olanlar hariç nükleer rizikolar sonucu ölürse, sigortacı, yalnız riyazi ihtiyatı ödemekle yükümlüdür.

#### **1.3.1.4. Sigorta Bedelinin Artırılması**

Sigorta süresi içinde, sigorta ettirenin talebi ve sigortacının da kabulü halinde sigorta bedeli artırılabilir.

Sigorta özel şartları gereği sigorta bedelini kendiliğinden artıran haller hariç, sigorta ettiren teminat artışı talep ettiğinde durumu sigortacıya yazılı olarak bildirmek ve sigortacının gerekli gördüğü durumlarda yeni bir sağlık raporunu sigortacıya vermek zorundadır.

Sigorta bedelinin artırılması halinde yapılacak beyanlar hakkında C.2 hükümleri uygulanır.

#### **1.3.1.5. Sigortanın Başlangıcı ve Sonu**

Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça Türkiye saati ile öğleyin saat 12.00'de başlar ve öğleyin saat 12.00'de ve her halükarda rizikonun gerçekleşmesiyle sona erer.

#### **1.3.2. Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Hak Sahiplerinin Yükümlülükleri**

Hak sahipleri, rizikonun gerçekleştiğini öğrendiği tarihten itibaren durumu beş gün içinde sigortacıya bildirmek zorundadırlar. Hak sahipleri, poliçeden doğan haklarını talep edebilmek için, aşağıdaki yazılı belgeleri, masrafı kendilerine ait olmak üzere temin ederek sigortacıya verir.

- Sigorta poliçesi, (kayıbı halinde sigortalı veya hak sahibinden alınacak imzalı beyan yeterlidir),
- Nüfus idaresi tarafından verilecek tasdikli ve vukuatlı nüfus kayıt örneği,
- Gerekirse ölüm nedenini açıklayan doktor raporu veya gömme izni,
- Gaiplik halinde mahkemeden alınacak olan gaiplik kararı,
- Lehdar tayin edilmediği durumlarda veraset ilamı,

Sigortacı, vefat rizikolarında gerekirse tazminatı kesinleştirmek için sağlık karnesi ile hastane durum raporunu da ayrıca isteyebilir. Sigortacı talep halinde lehdar ya da sigorta ettirene tazminatın ödenmesine ilişkin olarak aldığı belgeler karşılığında bir alındı belgesi vermek zorundadır.

Bütün belgelerin sigorta şirketine verilmesinden sonra sigortacı, sözleşme hükümlerine göre ödemesi gereken kesinleşmiş tazminatı on gün içinde hak sahiplerine öder. Poliçenin bulunmadığı durumlarda şirket kayıtları esas alınır.

Sadece, hayatta kalma şartıyla yapılmış olan sözleşmelerde, sözleşmede belirtilen sürenin dolması nedeniyle yapılacak ödemelerde sadece sigorta poliçesi ve onaylı nüfus suretinin verilmesi yeterlidir.

### **1.3.3. Çeşitli Hükümler**

Çeşitli hükümlerle ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

#### **1.3.3.1. Sigorta Priminin Ödenmesi ve Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması**

Sigorta priminin tamamı veya taksitle ödenmesi kararlaştırılmış ise ilk taksit poliçenin tesliminde ve kalan taksitler de poliçede belirtilen tarihlerde nakden ödenir.

Sigorta sözleşmesinin yapılmasına ilişkin teklifnamenin sigorta şirketine ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde reddedilmemesi halinde, sigorta sözleşmesi yapılmış olur.

Teklifnamenin verilmesi sırasında alındı belgesi karşılığında alınan para, teklifnamenin şirketçe kabul edilmesi halinde sigorta ettirenin prim borcuna mahsup edilir. Hayatı sigorta olunan kimse ilk primin ödenmesinden önce ölmüş ise sigorta hükümsüzdür.

Bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarında sigorta ücretinin veya taksitlere bağlanmış olduğu takdirde herhangi bir taksitinin vadesinde ödenmemesi halinde sigortacı, sigorta ettirenin kendisine bildirmiş olduğu son ikametgah adresine taahhütlü mektupla veya noter kanalıyla ücret veya taksitin bir ay içinde ödenmesini, aksi takdirde sigortanın feshedilmiş olacağını ihtar eder. Bu sürenin sonunda söz konusu ücret veya taksit ödenmemiş ise sözleşme feshedilmiş olur.

Bir yıl ve daha kısa süreli hayat sigortalarında ise, sigorta ettiren kimse primini veya taksitlere bağlanmış olduğu takdirde herhangi bir taksitini vadesinde ödememesi halinde temerrüde düşer ve temerrüt gününü takip eden on beş gün içerisinde dahi sigorta ettiren prim borcunu ödemediği takdirde bu müddetin bitiminden itibaren onbeş gün süre ile sigorta teminatı durur. Bu sürenin sonuna kadar prim ödenmediği takdirde sigorta sözleşmesi herhangi bir ihtara gerek kalmadan feshedilmiş olur.

Sigorta primi önceden taraflarca belirlenen vadede makbuz karşılığında ödenir. Poliçede belirtilmek kaydıyla PTT ve diğer kişilerden alınacak primlerin ödendiğine dair belgeler sigorta şirketi makbuzu ile eş değerdedir. Aksine bir sözleşmeyle süre kısaltılmış olmadıkça üç yıl geçmeden sigorta ettiren sigortadan cayar veya taahhüdüne uymazsa verdiği primi veya bedeli sigortacıdan talep edemez. İlk üç senenin primleri ödendikten sonra müteakip primler ödenmeyecek olursa poliçe feshedilmez;

#### **1.3.3.2. Sözleşmenin Yapılması Sırasındaki Beyan Yükümlülüğü**

- Sigortacı, bu sözleşmeyi, gerek sigorta ettiren gerekse bilgisinin olduğu hallerde hayatı sigorta edilenlerin ve temsilci aracılığıyla sigorta yapılıyorsa temsilcinin de beyanını esas tutarak yapmıştır.
- Gerek sigorta ettiren gerekse sigortalı ve temsilci, sigorta sözleşmesinin yapılması sırasında kendisince bilinen ve sigortacının sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek bütün halleri bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün ihlali halinde, sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeden cayabilir veya sözleşmeyi yürürlükte tutarak sekiz gün içinde prim farkını talep edebilir. Ancak, sigortacının bildirilmemiş, eksik veya yanlış

bildirilmiş olan hususları bilmesi veya ihbar etmemenin ya da yanlış ihbar etmenin kusura dayanmaması halinde cayma caiz değildir. Bu durumda rizikonun kabul edildiğinden daha yüksek olması nedeniyle daha fazla bir prim alınması gerekiyorsa sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren sekiz gün içinde prim farkını talep edebilir.

Sigorta ettiren, talep edilen prim farkını kabul ettiğini sekiz gün içinde bildirmediği takdirde sözleşmeden cayılmış olur.

Beyan yükümlülüğünün kasıtlı ihlalinde sigortacı riziko gerçekleşmiş olsa bile sözleşmeden cayabilir ve prime hak kazanır.

Kastın söz konusu olmadığı durumlarda riziko; sigortacı durumu öğrenmeden önce veya sigortacının cayabileceği veya caymanın hüküm ifade etmesi için geçecek süre içinde gerçekleşirse, sigortacı tazminatı o tazminata ilişkin olarak tahakkuk ettirilen prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki orana göre öder.

- Cayma veya prim farkını talep etme hakkı süresinde kullanılmadığı takdirde düşer.
- Sözleşme akdedilmesinden itibaren aralıksız veya itirazsız olarak iki yıl süreyle yürürlükte kalmışsa artık sigortacı sözleşmeden cayamaz ancak durumu öğrendiği tarihten itibaren sekiz gün içinde prim farkını talep edebilir. Ancak, sigortalı talep edilen prim farkını kabul etmezse rizikoya ilişkin olarak alınan prim ile alınması gereken prim arasındaki oran çarpılır çıkan miktar tazminat olarak ödenir.
- Eksik ve yanlış beyan fazla prim alınmasına neden olmuşsa, fazla alınan miktar sigorta ettirene gün esaslı üzerinden iade olunur.

### **1.3.3.3. Sigorta Süresi İçinde Beyan Yükümlülüğü**

Sözleşmenin yapılmasından sonra, sigortacının izni olmadan, rizikoya etki edebilecek hususlarda meydana getirilen değişikliklerin sekiz gün içinde sigortacıya bildirilmesi gerekir

Durumun sigortacı tarafından öğrenilmesinden sonra,

- Değişiklik, sigortacının sözleşmeyi yapmaması ya da daha ağır şartlarla yapmasını gerektiren hallerden ise,

Sigortacı sekiz gün içinde sözleşmeyi fesheder veya prim farkını almak suretiyle sözleşmeyi yürürlükte tutar. Sigorta ettiren talep edilen prim farkını kabul ettiğini sekiz gün içinde bildirmediği takdirde sözleşme feshedilmiş olur. Ancak, prim farkının kabul edilmemesi nedeniyle sözleşmenin feshi sigortacının değişikliği öğrendiği tarihten itibaren sekiz gün içinde söz konusudur.

Süresinde kullanılmayan fesih veya prim farkını talep etme hakkı düşer. Her ne şekilde olursa olsun değişikliği öğrenen sigortacı, sigorta hükmünün devamına razı olduğunu gösterir bir harekette bulunursa fesih hakkı düşer.

- Değişiklik, rizikoyu hafifletici nitelikte ve daha az prim uygulanmasını gerektirir hallerden ise, sigortacı değişikliğin yapıldığı tarihten itibaren dönem sonuna kadar geçecek süre için gün esasına göre hesap edilecek prim farkını sigorta ettirene geri verir.

- Sigortacının sözleşmeyi bu değişikliklere göre yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiren hallerde:
  - Sigortacı durumu öğrenmeden önce,
  - Sigortacının fesih ihbarında bulunabileceği süre içinde,
  - Fesih ihbarının hüküm ifade etmesi için geçecek süre içinde riziko gerçekleşirse, sigortacı tazminatı, o tazminata ilişkin olarak tahakkuk ettirilen prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki orana göre öder.

#### **1.3.3.4. Sigortanın Tekrar Yürürlüğe Konulması veya Eski Haline Dönüştürülmesi**

Primin ödenmemesinden dolayı fesih veya tenzil edilmiş olan sözleşme, ödenmeyen ilk primin vadesini izleyen altı ay içinde ve birikmiş primler, her primin. vadesinden itibaren hesap edilecek kanuni gecikme faiziyle birlikte sigorta ettiren tarafından bir defada ödenmek şartıyla tekrar yürürlüğe konulur veya eski haline dönüştürülür.

Bu altı aylık süre geçtiği takdirde, sigortacı isterse, masrafı sigorta ettirene ait olmak üzere sigortalıdan yeni bir muayene isteyebilir. Muayene sonucu sigortanın devamı bakımından uygun görüldüğü ve birikmiş primler yukarıda yazılı esaslar dahilinde ödendiği takdirde sigortacı sözleşmeyi tekrar yürürlüğe koyar.

Sigortanın yeniden yürürlüğe girmesi esnasında sigortalının hayatta bulunması şarttır. Sigorta ettiren kimse, aksine bir sözleşmeyle süre kısaltılmış olmadıkça en az üç yıllık primi ödedikten sonra sigortadan cayar veya taahhüdüne uymaz ve de sigortayı satın alma (iştirah) hakkını da kullanmaz ise, sigortası prim ödenmesinden muaf bir sigorta haline çevrilmiş olur. Bu takdirde sigorta bedeli poliçede ve tarife teknik esaslarında gösterildiği şekilde indirilir.

#### **1.3.3.5. Hak veya Borçların Devri -Menfaattarın Değiştirilmesi**

- Bu sözleşmeden doğan hakların veya borçların devri mümkündür .
- Sigorta ettiren, sigortadan faydalanan kimseyi sigortanın başlangıcında veya daha sonra tayin edebileceği gibi istediği zaman değiştirme hakkına da sahiptir. Ancak, sigorta ettiren değiştirme hakkından vazgeçtiğini poliçeye yazdırmakla birlikte poliçeyi lehbara teslim etmişse artık o kişiyi değiştiremez.

Poliçenin kaybı halinde, şirkette bulunan ve sigorta ettiren tarafından onaylanmış kayıt ve belgeler esas, kaybolan nüsha geçersiz kabul edilerek yerine sigorta ettiren tarafından imza edilecek bir kayıp formu karşılığında ikinci bir örnek poliçe verilir. Bu konuda yapılacak masraflar sigorta ettirene aittir.

### 1.3.3.6. Tebliğ ve İhbarlar

Sigortalı ve sigorta ettirenin bildirimleri, sigorta şirketinin merkezine noter eliyle veya taahhütlü mektupla yapılır. Sigortacının bildirimleri de sigorta ettirenin ve sigortalının poliçede gösterilen adresine aynı surette yapılır. Bu adreslerin değişmiş olması halinde ise, sigorta ettiren bunu sigorta şirketine bildirmek zorundadır. Aksi takdirde sigortacı tarafından yapılacak tebligatın sigorta ettirene ulaştırılmamış olmasından doğacak kanuni sonuçlar doğrudan doğruya sigorta ettirene ait olur. Taraflara imza karşılığında, elden verilen mektup veya telgraf ile yapılan bildirimler de taahhütlü mektup hükmündedir.

Sigortacı ve sigortacı adına hareket edenler bu sözleşmenin yapılması dolayısıyla sigortalıya, sigorta ettirene ve lehbara ait öğrenecekleri sırların saklı tutulmamasından doğacak zararlardan sorumludurlar. Bu sözleşmeden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle sigorta şirketi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme sigorta şirketi merkezinin veya sigortalının ikametgahının bulunduğu, sigorta şirketince açılacak davalarda ise davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki ticaret davalarına bakmakla görevli mahkemelerdir.

Sigorta sözleşmesinden doğan bütün talepler iki yılda zaman aşımına uğrar. Sigorta sözleşmelerine, genel şartlara aykırı düşmemek ve sigortalı aleyhine olmamak üzere özel şartlar konulabilir.

### 1.3.4. Dikkat Edilecek Hususlar

Hayat sigortası yaptırırken teklifnamede yer alan sorulara doğru cevap vermek, gerek sigorta ettirenin gerekse sigortalının kendisince bilinen ve sigortacının bilmesi gereken hususları sigortacıya bildirmesi önemli bir yükümlülüktür. Bu yükümlülüğün ihlali halinde sigortacı sözleşmeden cayabilir ya da ek prim almak suretiyle sözleşmeyi yürürlükte tutabilir. Sigorta poliçesi, sigorta şirketi ile sigortalı/sigorta ettiren arasında bir sözleşmedir. Bu nedenle hem sigorta şirketini hem de sigortalı/sigorta ettireni bağlayıcı hükümler taşımaktadır. Karşılıklı yükümlülükler hakkında bilgi sahibi olabilmek için poliçe ve ekinde verilen genel şartların okunması gerekmektedir. Aynı şekilde özel şartların neler olduğu konusunda da bilgi alınmalıdır.

Hak sahipleri rizikonun gerçekleştiğini öğrendikten sonra beş gün içinde sigortacıya bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Bu bildirim esnasında sigorta poliçesi, (kayıbı halinde sigortalı veya hak sahibinden alınacak imzalı beyan yeterlidir), nüfus dairesi tarafından verilecek tasdikli ve vukuatlı nüfus kayıt örneği, gerekirse ölüm nedenini açıklayan doktor raporu veya gömme izni, gaiplik halinde mahkemedan alınacak olan gaiplik kararı, lehdar tayin edilmediği durumlarda veraset ilamı gibi belgelerin sigorta şirketine verilmesi gerekmektedir. Şirket, poliçede verilen teminatla ve rizikonun gerçekleşme sebebine göre ek belgeler isteyebilecektir.

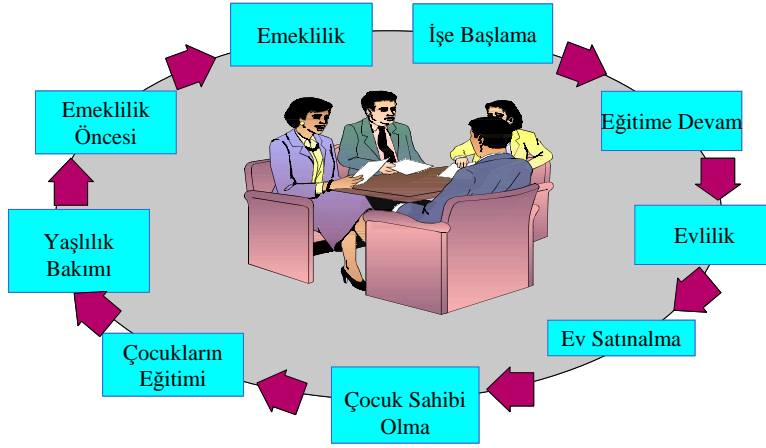
Sigortalı yolcu sıfatı dışında ticari hava araçlarında seyahat ederse ve bu seyahat esnasında hayatını kaybederse sigorta şirketi ölüm tazminatını ödememekte, sadece ayırmış olduğu karşılığı ödemektedir. Sigortalı intihar ya da intihara teşebbüs sonucunda hayatını kaybederse şirket sadece o andaki karşılığı öder. Ancak bir sözleşme ile süre kısaltılmadıysa aralıksız üç yıl prim ödenmiş hayat sigortalarında şirket tüm tazminatı ödemekle yükümlüdür.



Sigortadan faydalanan kişi sigortalıyı öldürürse veya öldürülmesinde suç ortaklığı ederse tazminattan mahrum kalır ve tazminat yasal varislere ödenir.

## 1.4. Niçin Hayat Sigortası Yaptırmalıyız

İnsanlar yaşlarının ilerlemesiyle birlikte iş hayatına adım atarlar. İş hayatına atılan bu adımla birlikte kişiler emeklilik dönemlerine kadar uzanan bir sürece dahil olurlar. Bu süreçte kişiler gelir kazanmalarıyla birlikte sürekli artan bir gider listesine de sahip olurlar. İnsanlar gelirleri ile eğitim, gıda, konut, sağlık gibi masraflarını karşılarken bir taraftan da birikim yapmaya çalışırlar. Buna ihtiyaçlar süreci denir



Şekil 1: İhtiyaçlar Süreci

Bazen bu süreçte insanlar beklemedikleri durumlar ile karşılaşabilirler. Başlarına maluliyet veya çok ciddi rahatsızlıklar gelebilir. Bu durumda gelir kazanamayacakları gibi aynı zamanda büyük sağlık masrafları ile de karşı karşıya kalmış olurlar. Kişi vefat da edebilir; bu durumda ise geride kalan kişileri zor günler beklemektedir. İşte bu beklemedikleri durumların riskini devretmek amacı ile insanlar sigorta ürünlerini satın alırlar.

### 1.4.1. İnsanların Hayat Sigortası Satınalma Amaçları Nelerdir

Hayatın zorlukları karşısında insanlar kendilerini çeşitli şekillerde güvence altına almaya çalışmaktadırlar. Bunlardan biri de hayat sigortası yaptırmaktır.

#### 1.4.1.1. Erken Gelen Ölüm Maliyeti

Hayat sigortalarının esas amacı kişilerin beklenmedik zamanda vefat etmeleri durumunda, yerine getirilmemiş mali yükümlülüklerini (kredi ödemeleri, eğitim masrafları vb.), gelir kaybını, cenaze masraflarını, teminat altına almak ve yakınlarına maddi güvence sağlamaktır.

#### 1.4.1.2. Maluliyet ve Hayati Hastalıklar

Hayat sigortalarının bir diğer önemli amacı kişilerin başına her yaşta gelebilecek olan maluliyet durumu ve yakalanabilecekleri hayati hastalık durumunda yine, yerine getirilmemiş mali yükümlülükleri (kredi ödemeleri, eğitim masrafları vb.), gelir kaybını ve sağlık giderlerini teminat altına almaktır.

### 1.4.1.3. Emeklilik Döneminde Gelir İmkani

Hayat sigortalarının amaçlarından bir diğeri de kişilerin yaşlılık ve emeklilik dönemlerinde toplu para ya da yıllık gelir olarak alabilecekleri bir birikime kavuşmalarıdır. Kişilerin yaşlılık dönemlerinde ulaşabilecekleri birikimi etkileyen en önemli faktörler:

- Erken yaşta ödemeye başlamak,
- Uzun süre ve düzenli ödeme yapmak,
- Yeterli büyüklükte prim ödemektir (kişinin gelecekteki beklentilerine göre)

İnsanların Hayat Sigortası Satın Aldıklarında Sahip Olacakları Avantajlar:

- Geleceğe dönük ihtiyaçlarını erken yaşta belirleyebilmeleri
- Disiplinli tasarruf ve gelecek planlaması
- Vergi avantajını kullanarak sigorta ve birikim maliyetlerinin düşmesi
- Hayatta karşılanacakları risklerin maddi olarak devrinin verdiği güvence hissi

### 1.4.2. Hayat Sigortasının Yararları

- Bir yandan beklenmedik bir ölüm durumunda ailenizin uğrayabileceği ekonomik kayıpları mümkün olduğu kadar telafi ederek ailenizin hayat standartlarının korunmasını, diğer yandan da geleceğinizin bir güvencesi olarak bir birikim yapmanızı sağlar.
- Sigortalının sigorta süresi içinde ölümü durumunda lehdar ya da lehdarlara ödenecek ecel ile ölüm teminatı, sigorta planının ölüm tarihindeki birikim fonu tutarını da kapsar.
- Ek klozlarla sigortalının kaza ve sağlık riskleri de güvence altına alınabilir.
- Sigorta süresi sonunda, sigortalı, birikim fonunda birikmiş olan parayı toplu para olarak alıp ihtiyaçlarını karşılayabileceği gibi, bu parayı yaşam boyu düzenli gelir (emeklilik maaşı) şeklinde alarak sosyal güvenlik sisteminden (Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağkur, Emekli Sandığı, vb.) alacağı emeklilik maaşına ilaveten ek bir emeklilik gelirinə sahip olabilir. Bu şekilde emeklilik yıllarında, çalışıp para kazandığı yıllarda erişmiş olduğu kaliteli yaşam standartlarını devam ettirebilecektir. Sigortalı, süre sonunda düzenli gelir ödemesini seçmiş ise, düzenli gelir almaya başladıktan kısa bir süre sonra ölmesi durumunda, bu düzenli gelir ödemesi sigortalının seçimi doğrultusunda bir süre daha kanuni varislerine ödenecektir. Böylece sigorta süresi sonunda da sigortalının ailesi güvence altına alınmış olmaktadır.
- Sigorta süresi içinde birikim fonunda yeterli bakiye oluşmuş ise, sigortalının acil paraya ihtiyacı olması durumunda, birikim fonunun bir kısmını sigorta şirketi tarafından belirlenecek bir faiz oranı ile borç alabilir.

## 1.5. Hayat Sigortalarında Vergi Avantajı

Hayat sigortası yaptıranlara devletde bazı vergi kolaylıkları sağlamaktadır.

### 1.5.1. Prim / Katkı Payı Ödemeleri

**Ücretliler:** Ödenen primin o ayki brüt ücretin %5'ini aşmayan kısmı, yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması şartıyla gelir vergisi matrahından indirilebilir.

**Yıllık Beyanname Verenler:** Beyan edilen gelirin %5'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması, primin gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi miktarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla gelir vergisi matrahından indirilebilir

### 1.5.2. Yatırımlar

Hayat sigortası primlerinin yatırım gelirleri (ilgili menkul kıymetler için kaynağında kesilen gelir vergisi hariç), yatırıma yönlendirildiği süre boyunca vergiye tabi değildir.

Hayat sigortasının sona erdirilmesi durumunda yapılacak toplu ödemelerin vergilendirilmesine ilişkin bilgiler 3. süreçte yer almaktadır.

### 1.5.3. Toplu Ödemeler

**10 yıldan önce ayrılma halinde:** 10 yıl süreyle prim ödemediği ayrılanlara yapılan ödemelere %15 stopaj uygulanır.

**10 yıldan sonra ayrılma halinde:** 10 yıl veya daha fazla prim ödeyip ayrılanlara yapılacak ödemelerin %10'u vergiden muaftır ve geri kalan tutara %10 stopaj uygulanır.

**Herhangi bir zamanda zorunlu nedenlerle ayrılma halinde:** Vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin %10'u vergiden muaftır ve geri kalan tutara %10 stopaj uygulanır.

## 1.6. Hayat Sigortasında Ek Teminatlar

Sigortalı dilerse ölüm teminatına ek olarak asgari ölüm teminatına eşit tutarda veya daha büyük aşağıda belirtilen ek teminatlardan birisini, ikisini, üçünü, dördünü, beşini, altısını, yedisini veya hepsini alabilir.

### 1.6.1. Kaza Sonucu Ölüm Teminatı

Sigortalılardan birinin sigortalı iken herhangi bir kaza sonucu vefatı halinde yukarıda belirtilen Ölüm Tazminatına ek olarak Ölüm Tazminatı kadar veya talep edilen ve primi ödenen tutar kadar bir meblağ menfaatlarına, yoksa kanuni hak sahiplerine ödenir.

### 1.6.2. Kaza Sonucu Maluliyet Teminatı

Sigortalı herhangi bir kaza neticesinde sakat kalırsa yine ölüm tazminatı kadar veya talep edilen ve primi ödenen tutar kadar maluliyet durumuna göre;

**Tam ve Daimi Maluliyet:** Eğer bir kaza sonucunda tam ve daimi maluliyete uğrarsa, ölüm tazminatı kadar bir meblağ ödenerek sigorta ile ilişkisi kesilir.

**Daimi Kısmi Maluliyet :** Eğer bir kaza sonucunda daimi kısmi maluliyete uğrarsa, Ferdi Kaza Genel Şartlarındaki oranlar uyarınca tespit edilecek Daimi Kısmi Maluliyet Tazminatı ilgilinin kendisine ödenir ve sigortası devam eder.

### 1.6.3. Kaza Sonucu Tedavi Masrafları Teminatı

Sigortalının bir kaza sonucunda yaptığı tedavi masraflarını karşılar. Bu masraflar; ölüm ve maluliyet teminatı yekununun veya yalnız maluliyet teminatı verilmişse bunun %5'ini geçemez.

#### 1.6.4. Hastalık Sonucu Maluliyet Teminatı

Sigortalı üyelerden biri sigortalı iken herhangi bir hastalık neticesinde malul olursa , ölüm tazminatı kadar veya talep edilen ve primi ödenen tutar kadarını , maluliyetin durumuna göre;

**Tam ve Daimi Maluliyet:** Eğer bir hastalık sonucunda tam ve daimi maluliyete uğrarsa, Ölüm tazminatı kadar bir meblağ ilgilinin kendisine ödenerek sigorta ile ilişkisi kesilir.

**Daimi Kısmi Maluliyet :** Eğer bir hastalık sonucunda daimi kısmi maluliyete uğrarsa, Ferdi Kaza Genel Şartlarındaki oranlar uyarınca tespit edilecek Daimi Kısmi Maluliyet Tazminatı ilgilinin kendisine ödenir ve sigortası devam eder.

#### 1.6.5. Toplu Taşıma Araçlarında Kaza Sonucu Ölüm Teminatı

Sigortalının toplu taşıma araçları içerisinde iken meydana gelen ölüm riskine karşı ek bir teminatı daha içermektedir. Bu riske maruz kalan sigortalının menfaatlarına; ölüm tazminatına ek olarak kaza sonucu ölüm tazminatı ve toplu taşıt araçlarında kaza sonucu ölüm tazminatı tutarı ödenir.

#### 1.6.6. Kritik Hastalıklar Teminatı

Sağlık problemlerinden, özellikle de gözümüzü korkutan sağlık sorunlarından uzak kalmayı dileriz. Fakat bir yandan da, ya bu sorunlardan biriyle karşılaşsam diye kaygılanmaktan kendimizi alamayız. Böyle anlarda bize güven veren, rahatımız ve güvenliğimiz için çalışan güçlü kuruluşlara ihtiyaç duyarız. Kritik Hastalıklar Sigortası, 20-65 yaşları arasındaki Sigorta sahiplerine aşağıdaki teminatları sunmaktadır:

- Kritik Hastalıklar teminatı
- Vefat teminatı (isteğe bağlı)

Kritik Hastalıklar teminatı ile sigorta süresi boyunca kendinizi ve sevdiklerinizi kritik hastalıklar riskine karşı güvence altına alabilir, tedavi masraflarınızı veya olası gelir kaybınızı bu teminattan karşılayabilirsiniz.

Kritik Hastalıklar sigortası ile 14 sağlık riskine karşı kendinizi ve sevdiklerinizi güvence altına alabilirsiniz.

Bu riskler:

- İnme
- Kanser
- Kalp krizi
- Önemli organ nakli
- Böbrek yetmezliği
- Koroner arter cerrahisi
- Koma
- Körlük
- Aort cerrahisi
- Kalp kapak değişimi
- Paraliz
- Multipl skleroz
- Önemli yanıklar
- Kaza sonucu maluliyet

## UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Birikimli hayat sigortasını açıklayınız.	➤ Hayat sigortası çeşitleri konusunu okuyunuz.
➤ Lehdar kavramını açıklayınız	➤ Sigortanın kapsamı konusunu okuyunuz.
➤ Sigortalının yükümlülüğünü açıklayınız.	➤ Çeşitli hükümler konusunu okuyunuz.
➤ Hayat sigortasında nelere dikkat edilmelidir? Açıklayınız.	➤ Dikkat edilecek hususlar konusunu okuyunuz.
➤ Neden hayat sigortası alınır? Açıklayınız.	➤ İnsanların hayat sigortası alma amaçlarını okuyunuz.
➤ Hayat sigortalarında hangi sağlık riskleri güvence altına alınır? Açıklayınız.	➤ Kritik hastalıklar teminatı konusunu okuyunuz

## ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

### A. OBJEKTİF TESTLER

Aşağıdaki soruların doğru yanıtlarını işaretleyiniz

- Hayat sigortalarında azami süre en az kaç yıldır?  
A) 3 yıl  
B) 5 yıl  
C) 10 yıl  
D) 15 yıl
- Lehine sigorta sözleşmesi yapılan ve rizikonun gerçekleşmesi halinde kural olarak sigorta tazminatını sigortacıdan isteme hakkına sahip olan kişiye ne denir?  
A) Sigortalı  
B) Sigorta ettiren  
C) Sigortacı  
D) Lehdar
- Aşağıdakilerden hangisi insanların hayat sigortası satın alma amaçlarından biri değildir?  
A) Erken gelen ölüm maliyeti  
B) Başkalarına verilecek zararları karşılama  
C) Maluliyet ve hayati hastalıklar  
D) Emeklilik döneminde gelir imkanı

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise (D) yanlış ise (Y) işaretleyiniz

- Aksi sözleşme ile kararlaştırılmadıkça, sigorta savaş halinde geçerli değildir.  
Doğru ( ) Yanlış ( )
- Hayatı sigorta olunan kimse ilk primin ödenmesinden önce ölmüş ise sigorta hükümsüzdür.  
Doğru ( ) Yanlış ( )

**Cevaplarınızı modülün sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız.**

## B. UYGULAMALI TEST

Aşağıdaki sorulara EVET, HAYIR olarak cevap veriniz

<b>Değerlendirme Ölçütleri</b>	<b>Evet</b>	<b>Hayır</b>
Hayat sigortası birikim sağlar mı?		
Sigorta ettiren, sigortalı ve lehdar aynı kişi olabilir mi?		
Hak sahipleri rizikoyu bildirmek zorunda mıdır?		
Hayat sigortalarında vergi avantajı var mı?		
Sigorta ettiren poliçeyi lehdara teslim ettikten sonra lehdarı değiştirebilir mi?		

## DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modülün sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

# ÖĞRENME FAALİYETİ-2

## AMAÇ

Müşterinin durumuna uygun hayat sigortası poliçe portföyü hazırlayabilecek poliçe bedelini hesaplayabileceksiniz.

## ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek hayat sigortası poliçesi seçiminin hangi kriterlere göre yapıldığını araştırınız.
- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek hayat sigortası poliçesinin nasıl düzenlendiğini inceleyiniz.
- Bir hayat sigortası poliçesini sınıfta arkadaşlarınızla beraber inceleyiniz.

Yukarıdaki araştırmaları sınıfta gruplara ayrılarak araştırınız ve elde ettiğiniz sonuçları sınıfta proje halinde sunarak tartışınız. Araştırma işlemleri için internet ortamı, sigorta acenteleri ve sigorta şirketlerini gezmeniz gerekmektedir.

## 2- HAYAT SİGORTASI POLİÇE SEÇİMİ

### 2.1. Hayat Sigortası Tarifesi

Hayat sigortası tarifesi aşağıda detaylı olarak verilmiştir.

#### 2.1.1. Primler

Primler, aktüeryal ( öngörülemeyen olayların finansal etkileri) ilkelere göre hesaplanır ve şirketin idari ve mali yapısı ile tarifenin özelliğine göre oluşacak harcamaları karşılayacak yeterlilikte tespit edilir.

Ölüm, yaşama ve her ikisinin birlikte kapsandığı hem ölüm hem de yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile ek olarak ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalık teminatlarının da verildiği hayat sigortaları için sigortalıların gerçek yaşlarına göre hesaplanan prime **riziko primi** denir.

Hayat sigortaları için riziko primi dışında birikim amacıyla alınan ve teknik esaslara göre hesaplanan prime **birikim primi** denir.

Sigorta şirketlerinin üstlendikleri rizikolar için sigortalıların gerçek yaşlarına göre hesaplanan prime **tarife primi** denir. Tarife primi; riziko primi, komisyonlar, gider payları ile varsa birikim primlerini içeren miktardır. Tarife primi, yıllık, 6 aylık, 3 aylık ve aylık



olarak tahsil edilebilir. Ödeme şekli ve ödemelerin taksitle olması durumunda varsa uygulanacak faiz oranı ya da gider payı ayrıca tarifede belirtilir.

### 2.1.2. Gider Payı

Gider payı, tarifelerin hazırlanması, sigorta poliçelerinin düzenlenmesi, primlerin tahsil edilmesi, personel ve ilgili diğer giderler için hesaplanan miktardır. Gider payının belirlenmesinde kullanılan istatistiki veriler ile hesaplama esas ve usulleri teknik esaslarla birlikte Müsteşarlığa gönderilir. Gider payı, tarife primi, riziko primi, birikim primi veya sigorta teminatı üzerinden hesaplanır.

Birikim priminin alındığı hayat sigortalarında sigorta süresi 10 yıldan az olamaz. Tarifedeki azami yaş sınırının sigortalının yaşı nedeniyle bu sürenin altında olması durumunda veya tarifenin özelliği nedeniyle sigorta süresi daha kısa olabilir.

### 2.1.3. Tarifelere İlişkin Teknik Esaslar

Sigorta şirketlerinin hayat sigortası tarifelerine ilişkin teknik esasları aşağıdaki ana ilkeleri kapsayacak şekilde düzenlenir:

- Riziko primi Müsteşarlıkça uygun görülen ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarına uygun olarak sigortalının gerçek yaşına göre hesaplanır. Ancak, ölüm ihtimaline bağlı grup hayat sigortalarında gerekli olduğu ve Müsteşarlıkça uygun görüldüğü takdirde her yıl hesaplanarak güncelleştirilmesi kaydıyla ortalama yaş kullanılabilir.
- Sigorta teminatları, sigortalının riski aynı kalmak kaydıyla ekonomik koşullara ve sigorta ettirenlerin taleplerine göre değişebilir veya değişik seçenekler içeren bir yapıda düzenlenir.
- Sigorta teminatlarının ve birikimlerin enflasyona karşı korunmasını sağlamak amacıyla TEFE artış oranına, bir varlığa veya varlık grubuna endeksli sigortalarda teminatlar ve primler de aynı endekse göre belirlenir. Tarifelerin teknik esasları endekslemeye yönelik değişiklikleri içerecek yapıda olmak zorundadır. Tarifelere ait kâr payı teknik esaslarında bir varlık grubuna endeksli sözleşmeler için varlıkların oranları açık olarak belirtilir.
- Sigorta tarifesinin adı, konusu ve verilen teminatlar açık bir şekilde belirtilmeli ve içerik olarak birbirleriyle uyumlu olmalıdır.
- Birikim priminin alınmadığı tarifelerde varsa aktüeryal matematik karşılıklara istinaden kâr payı dağıtılıp dağıtılmayacağı belirtilir.
- Yabancı para veya bir varlığa endeksli tarifelerin Türk Lirası üzerinden yapılan tarifelere veya diğer bir varlığa endeksli tarifelere dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği ve buna ilişkin uygulama esasları açık olarak yazılır.
- Tarifeye ait gider payları ve teknik faiz oranı belirtilir.
- Grup sigorta sözleşmesinin akdedilmesi sırasında gruba dahil sigortalı sayısı 10 kişiden az olamaz.
- Gider payına dayanak oluşturan veriler tarife ekinde belirtilir.

#### **2.1.4. Tarifelerin Teminat Şart ve Esaslarının Onaylanması**

Hayat sigortası tarifelerinin uygulamaya konulabilmesi müsteşarlığın onayına bağlıdır. Ferdi veya grup sigortalarına ait tarifeler, riziko primi hesabında kullanılan ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları sorumlu aktüer tarafından imzalanmış olarak onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderilir. Tarifelerin esas ve şartları sigortacılık mevzuatına aykırı olamaz. Müsteşarlık, tarife esas ve şartları ile sigorta sözleşmelerinde mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı bulunan veya sigortalıların, sigorta ettiren ve lehdarlarının hak ve menfaatlerinin korunması açısından uygulanmalarında sakınca görülen hususların değiştirilmesini talep edebilir. Onaylı tarifelerin teknik esaslarında yapılması gereken değişiklikler, gerekçeleri ile birlikte sorumlu aktüer tarafından imzalanmış olarak onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderilir.

Sigorta şirketi ve sigorta ettiren anlaşarak sigortalıyı değiştirebilirler. Ancak bu durum riziko primini etkiliyorsa sigortalıya ait riziko primi yeniden hesaplanır. Hayat sigorta sözleşmelerinin yapılmasına dair teklifnamenin sigorta şirketine ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde sigorta şirketi tarafından red edilmemesi halinde sigorta sözleşmesi yapılmış olur. Sözleşme yapılmadan önce tahsil edilen paralar sözleşmenin kurulmasından sonra prim veya primin ilk taksidi olarak kabul ya da primin ilk taksitine mahsup edilir. Teklifin sigorta şirketince kabul edilmemesi halinde, sözleşmenin yapılmasından önce alınan paralar hiçbir kesinti yapılmadan derhal ilgiliye iade edilir. Bu maddede belirtilen hususlar, tahsil edilen para için verilen makbuza açık bir şekilde yazılır.

#### **2.1.5. Kâr Payı**

Sigorta şirketleri, yaşama ihtimaline bağlı sigortalar ile birikim priminin alındığı her sigorta sözleşmesine, primin şirkete intikalini takibenden ilk işgününden itibaren sözleşmenin sona erdiği tarihe kadar gün esasına göre kâr payı dağıtmak zorundadırlar. Ölüm ihtimaline bağlı sigortalara kâr payı verilmesi halinde buna ilişkin esas ve usuller ayrıca teknik esaslarda belirtilir.

## **2.2. Hayat Sigortası Poliçe Seçimi**

Hayatımız boyunca denetlenmesi mümkün olmayan sürprizlerle, yani risklerle karşı karşıya kalıyoruz. Günümüz koşullarında uzun yaşamak bile, ileri yaşlarda nasıl geçinirim kaygısıyla bir risk haline aldı. Değişen sosyal ve ekonomik şartlar kişilerin emeklilik yıllarında gelir ihtiyaçlarını ön plana çıkardı.

Hayat sigortası poliçe seçiminde önemli olan ihtiyacınızı belirlemek ve buna uygun hayat sigortasını yaptırmaktır. Satın alacağınız hayat sigorta poliçesinin özelliklerini tamamen ihtiyaçlarınız doğrultusunda belirlemelisiniz. Eğer çalışma hayatınız sonunda alacağınız emekli maaşının yeterli olmayacağı endişesi taşıyorsanız, birikimli hayat sigortası yaptırabilirsiniz. Böylelikle vergi indiriminden de yararlanarak geleceğiniz için yatırım yapabilirsiniz.

Sigorta süresi boyunca ödediğiniz primlerin yatırıma yönlendirilen kısmı ve kâr payları, süre sonunda alacağınız birikimi oluşturur. Süre sonunda, isterseniz birikiminizi toplu para olarak veya 3 ayda bir ödenen düzenli gelir olarak alabilirsiniz.

İleri yaşlarda gelir durumumla ilgili bir endişem yok diyorsanız, hayatın risklerine karşı önlem almak isteyebilirsiniz. Hayat sigortanız; yaşlılık-sakatlık-ölüm gibi zaman zaman herkesi endişelendiren durumlara karşı siz ve sevdiklerinize maddi destek sağlayarak güvence altına alırken, beklenmedik bir kaza veya hastalık durumunda da size tazminat ödeyerek gelir sağlar. Birikimli hayat sigortalarının büyük kısmı ölüm ve sakatlık teminatları sunmakla birlikte sadece bu teminatlar için hayat sigortası da yaptırabilirsiniz. Böylece düşük bir prim ile yüksek bir güvence sağlamış olursunuz.

İhtiyacınıza en uygun olan poliçeyi seçtikten sonra en yüksek faydayı sağlamak için priminizi yüksek belirlemeli, sigorta sürenizi uzun tutmalı ve ödemelerinizi zamanında yapmalısınız. Yani aylık ödemeler yapmak yerine yıllık, altı aylık veya üç aylık peşin ödemek gibi. Bu kurallara dikkat edilirse her poliçe daha iyi sonuç verir. Dövizle endeksli poliçelerimizde “süre sonunda ne alırım“ sorusu zaten yok, çünkü süre sonunda ne almak istediğinize daha sigortanız başlarken karar verirsiniz. Ancak burada da primlerin zamanında ödenmesi büyük önem taşır.

Aşağıda poliçe seçiminde kişilerin amaçlarına göre gerekli açıklamalar ve örnekler verilmiştir.

### **2.2.1. Varlık Birikimi**

Bazı insanlar hayat sigortasını, emeklilik günlerini veya çocuklarının eğitimini vb. düşünerek bir tasarruf aracı olarak kullanırlar. Sizce para biriktirmek önemli mi? Şu anda para biriktiriyor musunuz? Para biriktirmek için uzun dönemli hedefiniz nedir?

[(Ortalama insan ömrü - Emeklilik yaşı) x (Emeklilik geliri x 12 Ay)] - Paranın bugünkü değerine göre. Mevcut planlarınız bu miktarı yeterince karşılıyor mu? Bir hayat sigortası planının, finansal hedeflerinize ulaşmanızda size yardımcı olacak ek bir finansal araç olabileceğini hiç düşündünüz mü?

### **2.2.2. Vefat**

Başkaları hayat sigortası alırlar çünkü eğer vefat ederlerse, bunun, aileleri için bir finansal kayıp demek olacağını bilirler. Siz ne dersiniz? Bu, sizin için de önemli bir endişe mi?

Beklenmedik bir şekilde vefat ettiğiniz takdirde, ailenizin her ay sizin gelirinizin ne kadarını almasını isterdiniz? Mevcut planlarınız bu miktarı yeterince karşılıyor mu?

### **2.2.3. Maluliyet**

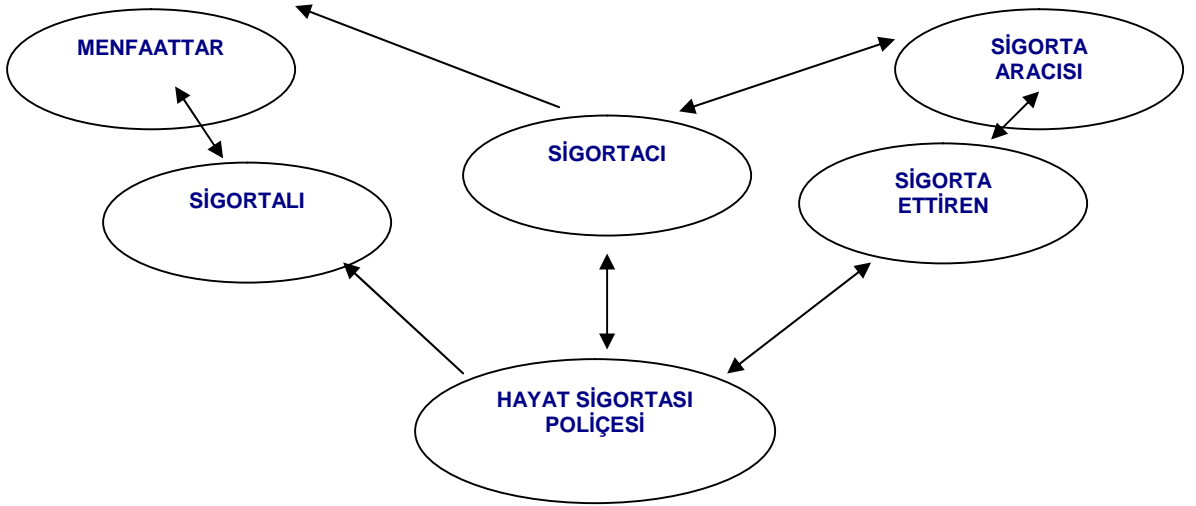
Bazıları da hayat sigortasını maluliyet güvencesi olarak alırlar. Eğer yarın malul kalsanız bunun finansal sonuçlarının ne olacağını düşündünüz mü? Bu, sizde bir endişe oluşturur mu? Malul kalmanız durumunda, başkalarına bir finansal yük oluşturmamak için mevcut gelirinizin ne kadarına ihtiyacınız olacağını düşünüyorsunuz? Bu geliri on yıl boyunca sağlamak için toplam ne kadar (10 x seçilen gelir miktarı x 12 Ay) bir paraya ihtiyacınız olacak?

### **2.2.4. Sağlık**

Sağlık teminatları ve kritik hastalıklar teminatı için hayat sigortası alan kişiler de vardır. Eğer ir kalp krizi, kanser, böbrek yetmezliği gibi ciddi bir rahatsızlık sonucunda hastaneye kaldırıldığınız takdirde bunun maliyetinin ne olacağını biliyor musunuz? Para

biriktirmek, güvence altında olmak, maluliyet ve sağlık teminatları. Eğer siz hayat sigortası alacak olsaydınız, bu nedenlerden hangilerini düşünerek alırdınız? Şimdi sigorta ihtiyaçlarınızı belirlediğinize göre, bu ihtiyaçları gidermek için bir köşeye ne kadar para ayırabileceğinizi düşünmelisiniz.

### 2.3. Hayat Sigortası Poliçesinin Tarafları



Şekil 2.1: Hayat Sigortası Poliçesinin Tarafları

#### 2.3.1. Sigortacı

Sigortacı, oluşan hasarı kendi bünyesinden değil, aynı risklere karşı olan kişileri bir araya getirerek ve bunlardan topladığı primleri bir havuzda toplayarak, bireysel risklerin oluşması halinde meydana gelen zararları bu havuzdan karşılayarak risk yönetimini üstlenen kuruluştur .

#### 2.3.2. Sigorta Ettiren

Sigorta sözleşmesinin taraflarından biridir. Bir başka deyişle sigortacı ile sigorta sözleşmesi yaparak yükümlü altına giren kimseye sigorta ettiren denir. Sigortacıya karşı prim ödeme yükümlülüğü sadece sigorta ettirene ait bulunmaktadır. Lehtarın seçilmesi ve değiştirilmesi, poliçeyi tenzil, iştirak, sigortacıdan ödünç almak gibi yetkiler sözleşmenin tarafı olan sigorta ettirene aittir.

Sigorta ettirenin iki yükümlülüğü bulunmaktadır. Bunlar İhbar Yükümlülüğü ve Prim Ödeme Yükümlülüğüdür:

İhbar yükümlülüğü gerçekleşen olayların iyi niyet prensibi çerçevesinde tüm gerçekleri ile sigorta şirketine bildirilmesidir.

➤ **İhbar Yükümlülüğü şunlardır:**

- Sözleşmenin kurulması aşamasındaki ihbar yükümlülüğü
- Sözleşmenin devamı sırasındaki ihbar yükümlülüğü

- Rizikonun gerçekleşmesi halinde ihbar yükümlülüğü
- **Prim Ödeme Yükümlülüğü aşağıdadır:**

Karşılıklı yükümlülükleri içeren hayat sigortalarında sigorta ettirenin ana yükümlülüklerinden biri de, sigortacıdan satın aldığı güvence karşılığı ona bir ücret ödemesidir. Bu ücrete sigortacılık uygulamasında prim adı verilmektedir.

### 2.3.3. Sigortalı

Hayat sigortalarında hayatı sigorta edilen kişiye sigortalı, riziko şahsı denir. Bu sigorta ettirenin kendisi olabileceği gibi üçüncü bir kişi de olabilir. Sağlık beyanı ile tıbbi tetkikler sigortalının sağlık durumuna göre hazırlanır.

### 2.3.4. Sigorta Lehtarı (Menfaattar)

Hayat Sigortaları Genel Şartnamesinin birinci maddesinde menfaattar sigorta sözleşmesine taraf olmamakla beraber lehine sigorta sözleşmesi yapılan ve rizikonun gerçekleşmesi halinde kural olarak sigorta tazminatını sigortacıdan isteme hakkına sahip olan kişi olarak tanımlanmıştır.

Hayat sigortalarında sigorta ettiren aynı zamanda sigortalı olmamak kaydıyla lehtar olarak kendisini de belirleyebilmektedir. Bir veya birden fazla kişi aynı zamanda lehtar olarak belirlenebilmektedir. Sigorta lehtarı olarak gerçek kişiler ya da tüzel kişiliğe haiz olan hayır kurumları, dernekler, şirketler gösterilebilir.

Bu kısım kısaca özetlemek gerekirse;

- Hayat sigortası poliçesinin tarafları Sigortalı, Sigorta Ettiren ve Sigortacı'dır.
- Sigortacı, sigorta şirkettir.
- Sigorta ettiren ve sigortalı aynı kişi olabilir.
- Sigorta aracısı satışı yapan kişidir. (BGD, Acente, Banka vs.)
- Menfaatar sigortalı üzerinden risk gerçekleştiğinde fayda sağlayacak kişidir.
- Poliçenin tüm hakları Sigorta Ettiren'dedir.
- Poliçe sigortalının sağlık beyanına göre düzenlenir.

### 2.3.5. Diğer Kavramlar

**Reasürans;** sigorta şirketinin üzerine almış olduğu rizikoyu tekrar sigorta ettirmesidir. Reasüransı kabul eden sigorta şirketine **Reasürör**, sigortalılara vermiş olduğu teminat dolayısıyla üzerine aldığı riski reasüröre devreden şirkete **Sedan Şirket** denir.

Reasürans yoluyla devredilen ve dolayısıyla reasürör tarafından kabul edilen iş miktarına **Sesyon**, sedanın sigortaladığı rizikolardan kendisinin karşılamayı planladığı kısmına sedanın **Konservasyonu** (saklama payı) denir.

## 2.4. Hayat Sigortalarında Aktüeryal Prensipler

Aktüerya, sigortacılık tekniği ile buna ilişkin yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorileri uygulanarak, yasal düzenlemelere uygun prim, rezerv ve kâr paylarının hesaplanarak tarife ve teknik esasların hazırlanmasını kapsayan, finansal kesimde ise, mali risklerin yönetimi ile ilgili bilimsel tekniklerin uygulandığı çalışma sahasıdır. Hayat sigorta tarifelerinin oluşturulmasında rol oynayan üç ana faktör; ölüm düzeyi, faiz yüzdesi ve gider oranlarıdır. Bunların gerçeğe en uygun şekilde seçilerek uygulamaya konması önemlidir. Ayrıca ürünler ile ilgili hesaplamalar yapılırken hukuka uygunluklarına ve kişilerin ihtiyaçlarını karşılamalarına dikkat edilir.

### 2.4.1. Primlerin Değerlendirilmesi

Bu konu Hayat Sigortaları Yönetmeliği'nce düzenlenmiştir. Genellikle kullanılan yatırım araçları şunlardır :

- Vadeli ve vadesiz Türk Lirası Mevduatı
- Döviz Tevdiat Hesapları
- Hazine Bonosu
- Devlet Tahvili
- Özel Sektör Tahvili
- Hisse Senetleri
- Gayri Menkuller
- Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler
- Kâr Zarar Ortaklığı Belgesi
- Banka ve Finansman Bonoları

### 2.4.2. Mortalite ve Maluliyet Oranları

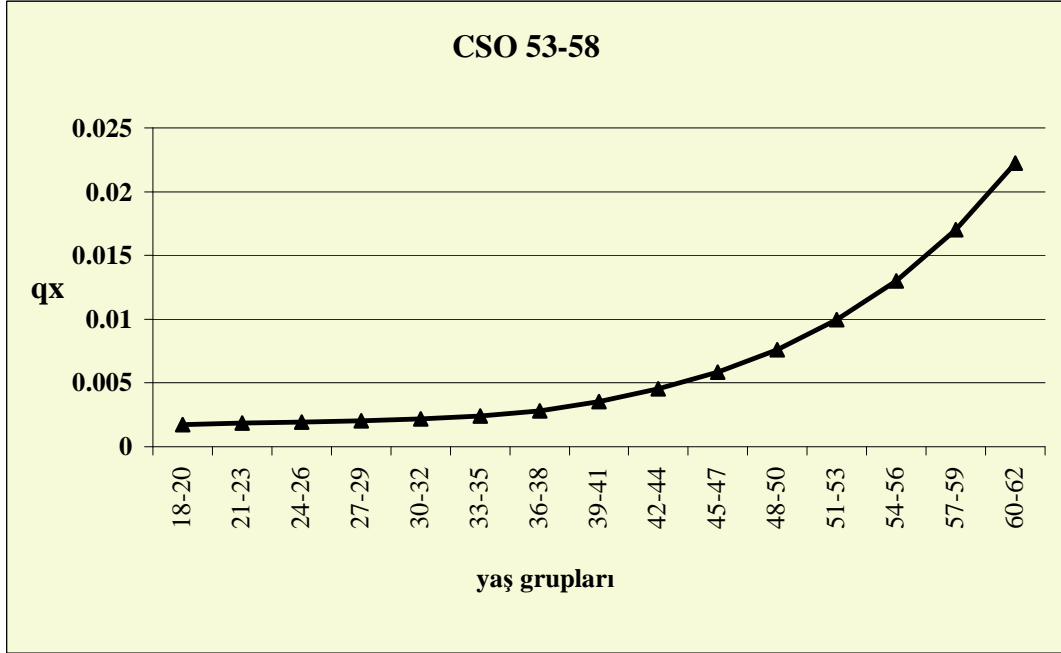
Uzun yaşam veya erken ölüm olasılıkları, bireyin kendisinin veya bakmak zorunda olduğu yakınlarının ekonomik bağımsızlıklarının sürdürülmesinde sorunlara neden olabilir. Bu belirsizlik, ölümün ve dolayısıyla uzun yaşamın bir risk olarak kabul edilmesini birlikte getirir. Belli bir yaşta olan bir bireyin ne kadar yaşayacağı ve ne zaman öleceği bilinmemesine karşın, o yaşta olan büyük bir grup kişiden ne kadarının öleceği tahmin edilebilir. Bu tahminleme, yaşama-ölüm olasılıklarını içeren ve mortalite tablosu ya da ölüm tablosu adı verilen bir tablodan yararlanılarak yapılır. Aynı zamanda, ölüm ve bileşik faiz öğelerini de kapsayan, kişinin yaşaması veya ölümüne özgü ödemeler matematiksel olarak hesaplanır. Kişinin yaşaması ve ölümüne özgü sistematik bir analiz, aktüerin çalışmasının temelini oluşturur

Söz konusu primler hesaplanırken Mortalite tablolarından yararlanır. Mortalite tablolarında,, belli bir toplumda, belli yaş aralıklarındaki kişilerin ölme ve yaşama olasılıkları ve muhtemel yaşam uzunlukları gibi bilgiler bulunur. Bunlar, o toplumdaki doğum ve ölümlerle ilgili uzun bir süre izlenerek çıkarılmış istatistik bilgilerdir. Mortalite tablosundaki değerleri etkileyen faktörler yaş, cinsiyet, yer ve zaman (coğrafi alan), medeni hal, meslek ve mevcut sağlık durumudur.

Mortalite için gerekli veriler, resmi istatistik kuruluşları ve araştırma kurumları tarafından oluşturulmaktadır. Bazı durumlarda sigorta şirketleri de anketler yaparak özel mortalite tabloları oluşturabilirler. Türkiye'de herhangi bir mortalite tablosu

oluşturulmamıştır. Bu nedenle, Amerikan, Alman ve İsveç mortalite tabloları kullanılmaktadır.

Mortalite tabloları, tablonun yapılış şekline ve yapıldığı yere göre isim almaktadır. Örneğin, Amerikan C.S.O. 1953-1958 Mortalite tablosu Amerika Birleşik Devletleri'nde 1953-1958 yılları arasında tam nüfusun gözlemlenmesi suretiyle elde edilen sonuçları gösterir



(qx: ölüm oranı)

**Grafik 1 Mortalite Tablosu Örneği**

Ölüm düzeyi (mortalite) tabloları; belirli bir nüfus topluluğunun gözlem altında tutularak oluşturulan yaşama ve ölüm istatistiklerine göre elde edilen sonuçlardan her bir yaşta bir yıl içerisinde kaç kişinin hayatta kalacağını, kaç kişinin öleceğinin öngörüldüğü tablolarıdır.

İskonto edilmiş ölüm düzeyi (komütasyon) tabloları; ölüm düzeyi tablosuna göre bulunan oranların birim değer olarak kabul edilerek, bu değerlere teknik faiz oranı uygulanmak suretiyle elde edilen tablolarıdır.

Hastalık düzeyi (morbidite) tabloları; belirli bir nüfus topluluğunun veya belli yaş gruplarına göre sınıflandırılan kişilerin gözlem altında tutularak oluşturulan hastalanma, yaralanma ve malul olma istatistiklerine göre elde edilen tablolarıdır.

Riziko priminin belirlenmesinde kullanılan ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ihtiyatlı olarak seçilir. Müsteşarlık, ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarını sigorta şirketlerinin portföylerinin sonuçlarına veya Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre belirleyebilir. Müsteşarlık, Birliğin uygun görüşü alınarak

oluşturulacak tabloları ve portföy sonuçlarına ilişkin verileri yıl sonu itibariyle sigorta şirketlerinden isteyebilir. Birlik bu tabloları konsolide ederek Müsteşarlığa ve sigorta şirketlerine gönderir. En az 10 yıllık istatistiki verileri bulunan ve anılan tablolarda kendi portföy sonuçlarına göre değişiklik yapmak isteyen şirketler oluşturacakları ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tablolarını ilgili istatistiki veriler, hesaplama yöntemi ve varsayımları ile birlikte onaylanmak üzere Müsteşarlığa gönderirler.



## UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Birikim primini açıklayınız.	➤ Hayat sigortası tarifesi konusundaki primler başlığını okuyunuz.
➤ Riziko primi hangi esaslara göre hesaplanır? Açıklayınız.	➤ Tarifelere ilişkin teknik esaslar konusunu okuyunuz.
➤ Poliçe seçiminde göz önünde bulundurulacak unsurları açıklayınız.	➤ Hayat sigortası poliçe seçimi konusunu okuyunuz.
➤ Sigortalı kavramını açıklayınız.	➤ Hayat sigortası poliçesinin tarafları konusunu okuyunuz.
➤ İhbar yükümlülüğünü açıklayınız.	➤ Sigorta ettirenin yükümlülükleri konusunu okuyunuz.
➤ Mortalite tablosunu açıklayınız.	➤ Mortalite ve maluliyet oranları konusunu okuyunuz.

## ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

### OBJEKTİF TESTLER

- Hayat sigortalarında birikim amacıyla alınan ve teknik esaslara göre hesaplanan prime ne ad verilir?
  - Tarife primi
  - Prim
  - Birikim primi
  - Riziko primi
- Sigortacı ile sigorta sözleşmesi yaparak yükümlük altına giren kimseye ne ad verilir?
  - Lehdar
  - Sigorta ettiren
  - Sigortacı
  - Menfaattar
- Aşağıdakilerden hangisi sigorta ettirenin yükümlülüklerinden biri değildir?
  - Sigorta süresi içinde ihbar yükümlülüğü
  - Riziko gerçekleşikten sonraki ihbar yükümlülüğü
  - Prim ödeme yükümlülüğü
  - Tazminat ödeme yükümlülüğü
- Reasürans yoluyla devredilen ve dolayısıyla reasürör tarafından kabul edilen iş miktarına konservasyon denir.  
Doğru ( ) Yanlış( )
- Hayat sigortalarında sigortalı ve sigorta ettiren aynı kişi olabilir.  
Doğru ( ) Yanlış( )

**Cevaplarımızı modülün sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız.**

## UYGULAMALI TEST

Aşağıdaki sorulara EVET, HAYIR olarak cevap veriniz

<b>Değerlendirme Ölçütleri</b>	<b>Evet</b>	<b>Hayır</b>
Sigorta teminatları, ekonomik koşullara ve sigorta ettirenlerin taleplerine göre değişebilir mi?		
Grup sigortalarında kişi sayısı 10 kişiden az olabilir mi?		
Hayat sigortası tarifesinin uygulanabilmesi için müsteşarlığın onayı gerekir mi?		
Sigorta şirketi ve sigorta ettiren anlaşarak sigortalıyı değiştirebilirler mi?		
Sağlık teminatları ve kritik hastalıklar teminatı için hayat sigortası alınabilir mi?		

## DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modülün sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

# MODÜL DEĞERLENDİRME

- Hayat sigortası yaptıran bir kişi 10 yıl prim ödemediğinde sigortadan ayrılmak isterse uygulanacak stopaj oranı kaçtır?  
A) % 5  
B) % 10  
C) % 15  
D) % 20
- Sigortalı, sigorta süresi içinde meydana gelen değişiklikleri kaç gün içinde sigortacıya bildirmek zorundadır?  
A) 5  
B) 8  
C) 10  
D) 30
- Aşağıdakilerden hangisi hayat sigortası çeşitlerinden biri değildir?  
A) Ferdi Hayat Sigortası  
B) Risk ağırlıklı hayat sigortası  
C) Grup hayat sigortası  
D) Birikimli hayat sigortası
- Sigorta poliçesi düzenlendikten sonra meydana gelen değişiklikler sigorta ettireni ilgilendirmez.  
Doğru ( ) Yanlış ( )
- Hayat sigortalarında kaza ve sağlık riskleri güvence altına alınmaz.  
Doğru ( ) Yanlış ( )
- Sigorta şirketlerinin üstlendikleri rizikolar için sigortalıların gerçek yaşlarına göre hesaplanan prime tarife primi denir.  
Doğru ( ) Yanlış ( )
- Lehine sigorta sözleşmesi yapılan ve rizikonun gerçekleşmesi halinde kural olarak sigorta tazminatını sigortacıdan isteme hakkına sahip olan kişiye .....denir.
- Sigorta şirketinin üzerine almış olduğu rizikoyu tekrar sigorta ettirmesine .....denir.

## UYGULAMALI TEST

**Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.**

Aşağıdaki sorulara EVET, HAYIR olarak cevap veriniz

<b>Değerlendirme Ölçütleri</b>	<b>Evet</b>	<b>Hayır</b>
Hayat sigortalarının kapsamını açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortası çeşitlerini açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortasında tarafları açıklayabilir misiniz ?		
Sigorta taraflarının yükümlülüklerini açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortası satın alma nedenlerini açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortasının yararlarının açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortasında vergi avantajını açıklayabilir misiniz?		
Police seçiminde dikkat edilecek kriterleri açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortasında police taraflarını açıklayabilir misiniz?		
Hayat sigortası poliçesi düzenleyebilir misiniz?		

# CEVAP ANAHTARLARI

## ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1	C
2	D
3	B
4	DOĞRU
5	DOĞRU

## ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1	C
2	B
3	D
4	YANLIŞ
5	DOĞRU

## MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1	C
2	B
3	C
4	YANLIŞ
5	YANLIŞ
6	DOĞRU
7	LEHDAR
8	REASÜRANS

# KAYNAKÇA

- ACINAN Hilmi, **Sigortaya Giriş**, Can Matbaa, İstanbul, 1998
- GÜVEL Enver, Afıtap, **Sigortacılık**, Seçkin4 Yayınları, Ankara,2004
- NOMER Cahit, Hüseyin YUNAK, **Sigortanın Genel Prensipleri**, Ceyma Matbaacılık, İstanbul, 2000.
- ÖZBOLAT Murat, **Türkiye’de Hayat Sigortaları ve Bireysel Emeklilik Sistemi**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2004.
- TAYFUN Ahmet, **Sigortacılık**, Tutibay Yayınları, Ankara, 1997..
- URALCAN, Gül Şebnem, **Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi**, Beta Yayınları, İstanbul 2004.
- [www.tsrsb.org.tr](http://www.tsrsb.org.tr)
- [www.sigortam.net](http://www.sigortam.net)
- [www.sigortacılık.gov.tr](http://www.sigortacilik.gov.tr)
- [www.anadolusigorta.com.tr](http://www.anadolusigorta.com.tr)
- [www.raysigorta.com.tr](http://www.raysigorta.com.tr)
- [www.aksigorta.com.tr](http://www.aksigorta.com.tr)
- [www.axaoyak.com.tr](http://www.axaoyak.com.tr)
- [www.genelsigorta.com](http://www.genelsigorta.com)
- [www.sigortacı.com.tr](http://www.sigortaci.com.tr)